

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . . 1 kor. Egy hóra. . . 1 kor. 50 fill.
Negyedévre . . 3 . . . Negyedévre 4 . . 50 .

Felolós szerkesztő:
UJ. MÓRICZ PÁL.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 49. szám.

Nagy Magyarország.

2. Művészetek.

A művészetek két nagy csoportra oszlanak: előadó és képzőművészetek. Amabba tartoznak a színház, zene, irodalom és ékesszólás, ebbe a festészet, szobrászat, építészet. A színház ma már nem a jó izlés fejlesztését tűzi ki célul, a francia bohózatok teljesen atalakitották a közönséget. Kinek kellene ma már a Shakespeare drámák? néhány megrögzött klasszikusnak. A mi különben Shakespearet illeti, művei hemzsegek a drasztikus kifejezésektől és pedig nem kertelve, hanem nevével nevezve a gyermeket. De hát a szenvedélyesebb kifejezések, sőt kitörések ezek nélkül el sem képzelhetők; nem is az a baj, hogy az újabb színpadi termékek nem volnának simák a kifejezésekben, hiszen sokszor egy elhallgatás többet enged sejtetni, mint öt percnyi beszéd, hanem az irány, a tendencia erkölcstelen. A házasságtörések, a csábítások, kisebb nagyobb bűnök dicsőítése, a helyzet komikumok kihasználása a főcél, mert ezek csínálnak jó kedvet, vidám estét és telt házakat. A közönség szívesebben fizet a jó mulatásért, mint az érzékeny, pityergős darabok látásáért. Már hozzá szoktatták a francia bohózatok és az ezek nyomán keletkezett magyar utánzatok.

A magyar népszínművek egyforma recipe szerint készülnek mostanában, a népszínművek atyamestereit utánözva. Végy egy jómódu parasztagdát a kinek van két gyermeke egy fiu meg egy lány (ez utóbbi énekel) és egy szegény özvegy asszonyt szintén hasonló családi kellékekkel ellátva (ennek a fia énekel), a többi már ismeretes, három felvonáson keresztül tartó tortura után végre összekerülnek, s a mindig készenlében levő falusi, ünnepi ruházatban levő népség, katonaság betódulása után rögtön lakodalmat csapnak. Ezen is sokat lehetne változtatni, hogy ne legyünk elfogultak ezen magyar specialitás iránt. A drámai irodalomban nem engedünk fejlődő tehetséget érvényesülni, írjon azonnal kifogástalan remekművet. Nem

szabad a fának levelet hajtani, hozzon azonnal virágot.

a) A zeneművészet.

Zenei téren a népdalaink a legelső helyet foglalják el az egész földön. Az összes nemzetek népdalai együtt véve sem tudják megközelíteni a mieink számát. Báj, rythmus jellemzi a zenéjét, s a nép természetes észjárását hiven feltüntető szöveg a magyarázatát. Hanem aztán eddig vagyunk. Magyar műzene csak kifacsargatott népdal zene, nem minden melódia nélkül. Az Erkelek megmutatták a helyes irányt, de követők nincsenek. Egyedüli zene műintézetünk az opera színház idegen szellemnek hódol, fogva tartja Wagner láz, a zenei perversitás utáni rajongás. — Miért? mert egyetlen magyar ember sincs a művezetésben. Ha néha napján Erkel Ferencz „Hunyadi Lászlója” vagy „Bánk bán”-ja színre kerül eseményszámba megy. Magyar zeneszerzőink kénytelenek idegen szellem szolgálatába szegődni, ha érvényesülni akarnak. Weber „Büvös vadász”-ban több a magyar motívum, mint Hubay Cremonai hegedüsében, viszont a „Falu rosza” más szélsőségekbe esik, Göndör Sándor, Finom Rózsi olyan trillázásokat s futamokat énekelnek, hogy ezek a népies alakok nevetséges színben tűnnek fel. Mihalovich Ödön „Toldy”-ja teljesen Wagner szája ize szerint készült lehetetlenség.

A magyar műzene fejlődését legnagyobb mértékben akadályozza az opera visszariasztó szelleme. Öt-hat évenként egyszer kitűzik ugyan hol a Mészáros, hol a király díjat magyar dalműre, de még a bírálók között sincs egy magyar nevű, nemhogy megbírálni, de szellemébe hatolni sem tudó szürke alakok, a kiknek nevét még mint hirdapokban szereplő zenekritikusoknak sem lehet hallani. Ez a mi magyarellenes operaszínházunk Olympusa, nem is szólva a zenekarról, a hol külön-külön művész mindegyik, de minden inkább csak nem magyar, eljátszák a mi előttük van, ambíció, lelkesedés nélkül. A műzenében való elmaradottságunkat élesen mutatja, hogy

egy magyar király himnusz nem tud létre jönni, a mi a Gotterhaltét kiszoríthatná.

Operette irodalmunk, mint mindenhol itt is nemzetközi, ebbe bele kell nyugodni.

A mi az előadó zenekarokat illeti, egy pár filharmonikus zenekaron kívül, vagy katona banda, vagy cigány zenekar. A sváb rezes bandák számba sem jönetnek. Filharmonikus zenekarokra volna szükség minden olyan helyen, a hol megfelelő számban össze lehet hozni. A katona bandáknak csak mellék célja és mellék jövedelme a közönség szórakoztatása, a fő a katona marsok cultiválása. Bizony csakis jobb hiányában szeretjük őket. A cigány zenekarok vónós hangszerek s egy két klarinét összműködése, de csonkának mondhatók, mert a legtöbb hangszert nélkülözik. Ilyen körülmények között nagyobb szerű zeneművek előadása csak nevetségesnek tűnik fel.

Tell Vilmos nyitányában a rézfúvó hangszereket nem pótolhatják semmivel, annál kevésbé a dobokat, nem is nekik való, nem azért, mintha el nem tudnák jól, sőt kitűnően játszani, hanem hiányzanak a hozzá való szerszámok; a mik a dinamikai hatás rovására mennek.

A vocális zene cultiválására alakult dalegyletekhez méltó instrumentális zeneegyleteket, zenekarokat kell mielőbb szervezni, hogy ezen a téren is méltóképen tudjunk beilleszkedni a kultur népek sorába.

Viszket az oláhok bőre.

Tilos volt a magyar beszéd. — A főispán kérelmének elutasítása. — Nekik nincs királyuk. — Állami tisztviselők és jegyzők az Asztrában. — Nyugalmazott táblabírák és a cigányprimás.

(Temesvári levél.)

A magyarországi románok Asztra nevű közművelődési egyesületének nagyszabású közgyűlése véget ért. A temesvári román napok lezajlottak anélkül, hogy Temesvár nem románajku lakossága valami különös tudomást vett volna róluk. Román testvéreink összegyűlt volt kis és nagy vezérei, a dákóromanizmus buzgó apostolai szétszéledtek ism. t. a hazába, hogy hirdessék még a legkisebb oláhlakta faluban is, mi-

Minden versenyt kizár

a Gerő áruhza. A legelegánsabb férf- és fiu ruhát csak ott lehet legolcsóbban vásárolni. DEBRECZEN, piacz-utca 47., a Dréher sörcsarnok kapuja mellett, (az „Emke” kávéházzal szembe.)

lyen nagyszerű eredménnyel járt ez a közgyűlés.

Az „Asztra“ tulajdonképen közművelődési egyesület lenne, de a mi kedves oláh testvéreink úgy „suba alatt“ politizálnak is ebben az egyesületben. A román kulturát akarja terjeszteni az Asztra a magyarok földjén és titokban a románok politikáját is. A legarczátlanabb módon járnak el a céljaik elérése végett. Rájuk nézve a magyar állam nem létezik, a legkőrmönfontabb módon játszanak ki törvényt s mindent, ami az ő ciklusaiukat zavarja. Ezt igazolja ismét a mostani közgyűlésük, mely fölött a helybeli „Temesvári Hírlap“ elmélkedve, hamarosan a következő sérelmeket sorolja föl:

1. Az Asztra rendezősege meghívta a lakomára és a koncertre Molnár Viktor dr. főispánt és Temesvár város haóságát, élén Telbisz Károly dr. polgármesterrel. Értesülésünk szerint a főispán, mint a magyar kormány helyi képviselője is, ahhoz a feltételhez kötötte a megjelenést, hogy a rendezőség nyújtson biztosítékot a magyar államiság respektálását dokumentáló hazafias szellem tekintetében. Miután a rendezőség erre nem volt hajlandó, sem a főispán, sem a polgármester a meghívást el nem fogadta és így a vármegyei és városi hatóságok teljesen távol maradtak az Asztra ünnepségeitől.

2. A tegnapi lakomán Leményi János nagyszabású ügyvéd, a gyűlés elnöke pohárköszöntőt mondott I. Ferencz József császárra.

3. A felköszöntő után néhányan a Gotterhaltét hangoztatták, mikor azonban Gyorgyevics Mita temesvári cigányprimás ezt figyelembe nem véve, csak tust húzott és utána egy román nótába kezdett, mindegyre többen követelték tőle a Gotterhalte eljátszását. Egyik rendező hozzá is ment és ismételt követelte, hogy teljesítse a közönség kívánságát. Erre a cigányprimás lecsapta a hegedűjét és azt válaszolta, hogy ő magyar cigány és a Gotterhaltét el nem játszza.

4. A rendezőség eltávolította a Korona-herceg szálló nagyterméből az állandóan ott díszlő nemzeti színű drapériát. Ezekhez a pontokhoz némi helyreigazításokat kell fűznöm. Vegyük az elsőt: a főispánon és a polgármesteren kívül meghívták az összes helybeli hatóságok s hivatalok fejeit stb., de mert a főispán kérte a rendezőket, hogy a lakomán legalább egy magyar felköszöntő legyen és így neki alkalom adassék, hogy magyar beszédet mondhasson és ezek a kérelem teljesítését megtagadták, nem ment el senki a meghívottak közül.

A második pontra nézve meg kell jegyeznem, hogy az első pohárköszöntő nem I. Ferencz József császárra, hanem I. Ferencz József uralkodóra vonatkozott. Ez híven az ő politikájuknak megfelelően történt, mert hát ők, a passivisták, még az Erdélyvel való uniót nem ismerték el, nekik tehát, mint magyaroknak *nincs királyuk*, magyar királyuk, hanem van erdélyi „nagyfejedelmük“, aki osztrák császár is, de nem koronázott magyar király; ez oknál fogva ők az „uralkodót“ éltették.

Hát ez a legszemtelenebb arczátlanosság, mely az egész gyűlés alatt történhetett, mert hát voltak itt románajku köztisztviselők, ügyvédek és sok olyan ember, aki hivatalos esküt tett a magyar alkotmány s törvények megtartására, a magyar királynak hűséget fogadott stb. és most mindezeket sutba vetve az „Asztra“ buzgó híveként működik s titkos örömmel helyesli a vezetők czudar tényeit.

Láttunk ott pl. községi jegyzőket is, akiknek hivatalos állásával talán még sem fér össze az Asztra-tagság.

A harmadik pontban foglaltak itt Te-

mesváron a nem oláh lakosok között nemcsak hogy megbotránkozást szültek, de mindenki a legélesebben itéli el az „Asztra“ rendezőt. Nagy elismeréssel szól mindenki arról, hogy akadt egy cigány, aki a *nyugalmazott táblai bírákat és más közhivatalnokokat, a papokat, ügyvédeket, orvosokat, tanítókat stb. értelmi osztályokhoz tartozó oláh atyafiakat a hazafiság dolgában megleckéztette*, aki értésükre adta, s úgy látszik, hiányos földrajzi ismereteiket gyarapította azzal, hogy Temesvár magyar és nem osztrák földön van.

Rövidesen ennyit akartam közölni a temesvári román napokról. Olyan dolgokat, melyeket talán a hivatalos körök is megszívlelhetnének és ennek folytán az „Asztra“ közművelődési tevékenységét talán föl is függeszthetnék.

D - ch.

Vármegyénk és közelvidéke.

Színészet B.-Ujfaluban. Tóvári Antal színtársulata a múlt héten, szerdán kezdte meg előadásait Berettyó Ujfaluban, eddigelé nem nagy, de fokozódó pártolás mellett. A társulat harminczhat tagból áll és sikerülten van összeállítva. Szigeti Mari, Karácsenyi Mariska, Sz. Nagy Imréné, Makainé az énekes szerepekben, Tóváriné mint komika, a férfiak közül Sz. Nagy Imre szépen csengő tenorjával, Szigeti Antal kellemes és erős baritonjával tűntek ki. Előadásait a Czigánybárával kezdték meg, melyben az összejáték is kifogástalan volt. Csütörtökön Pintér Imre darabja a Virág Lidi került színre, elég sikerülten. Pénteken a Csokon szerzett völegényt adták valóban elismerésre méltó összetanúással. E darabban Szigeti Mari (Ábrai Irén), Hegyesi Gy. Makai Elemér és Tóváriné (vándorszínészek), írenetikus tapsokra ragadták a közönséget.

Megtámadott adótárnok. Berettyó-Ujfaluban a személyes közbiztonság jó idő óta nem valami erős lábon áll. A télen és tavaszon egymást érték az utcai verekedések, melyeknek egyike halállal is végződött. A duhaj legénykedés annyira ment, hogy most már az uri embereknek is veszedelmes dolog naplemente után járnai. Dubovszky Adolf adóhivatali tárnokot — mint nekünk írják, — tegnap este 8 óra tájban, midőn nejjével sétálgatott, a hivatal előtt megtámadta két legény és a földre rántva ruháit összeszaggatta. A merénylőket Daróczy József és Török Imre személyében letartóztatták.

Lujza hercegnő Magyarországon.

Bodrog—Olasziba megy.

A főváros egyik népszerű alakja, Kardhordó Árpád is belekeveredett a koburgi botrányba. Valamelyes szerep jutott neki is, még pedig egy volt miniszterelnök ajánlatára: Kardhordó, aki a volt miniszterelnöktől kijövet talszkozott az „Uj Hírek“ tudósítójával a következőket mondotta:

Stefánia főhercegasszony beavatkozása immár megteremtette a békét. Lujza főhercegnő elhagyta Páriszt és a tárgyalások végleges befejezéséig Magyarországon fog tartózkodni, még pedig Bodrog-Olasziban. Szabadságát immár olyan tekintély biztosítja, a kivel szemben erőtlen minden intrika és aki senki más, mint a magyar király. A volt miniszterelnök — folytatta Kardhordó — szinte kápráztató elragadtatással beszélt a király nagy jószágáról

és határozottságáról, amelyet ebben kényes ügyben tanusít.

A király máris etrendelte, hogy Mattasich ügyét revideálják. Arról szó sem lehet, hogy Lujza hercegnő Mattasichhoz nőül mehessen. A hercegnő Bodrog-Olasziban nyugalmasan élhet, rangjához méltó háztartást vezethet és hogy Bodrog-Olasziban méltóan fogadják a fenséges asszonyt: ebben talán nekem is jut valamelyes szerep.

Mi az ujság?

Halál muzsikálás közben. Ha a katonának legszebb halál a csatatéren elesni, úgy a cigánynak, aki vonóval keresi kenyerét, bizonyára legszebb alkalom a meghalásra, mikor a legtüzesebben huzza a talp alá valót a mulatóknak, akik nagyot kurjántva rikoltják: „sohse halunk meg“. Ilyen vig társaságnak muzsikált a héten a vésztoi banda közkedvel primása is a mindenkori által szeretett „Kari“ s mikor a jókedv a legszilajabbul csapongott a feje körül, egyszer megszédül s a vonót kiejti kezéből, hanyatt vágódik s mire a hirtelen elnémult társaság magához a tér a váratlan incidens okozta meglepetésből, a primás lecsukott szemekkel, kihűlt testtel fekszik a hegedűje mellett. Szívszélhűdés ölte meg.

Huszárfőhadnagyból bögőhordozó. Jónás Jancsi, pécsi cigányprimás, a ki amerikai utazásáról már ismételtelen beszámolt hozzánk küldött levelében, most megint fölkeresett írásával, a melyben rok érdekes tapasztalatát mondja el. Levelét azzal kezdi hogy ott, a hol ő esténként játszik, Little Hungary helyiségeiben vagy 30 pinczér van, a ki közül 10—12 magyar és pedig olyan névnek a viselői, a melyet bizony itthon rösteltek volna megsérteni olyanfajta munkával, mint a milyent ott végeznek. Mint borfiuk, a kiket odakint „omnibus“-oknak hívnak többek közt ott pinczérkedik Tarnóczy Béla, a ki idehaza huszár főhadnagy volt, továbbá Klein dr. a ki mint ügyvéd hagyta itt hazáját, Szalai, aki volt ügyésznek vallja magát, Pókay, ki mint főszolgabíró szolgált egyik vármegyénk-nél, Karlovszky, a ki huszárhadnagy volt idehaza, Lazarovicz, a ki egy nemes bácskai család sarja, Tallián volt főjegyző, stb. Ezek az „urak“ odakint az ujjvilágban tányérok mosnak, bort, sört csapolnak, padlót sikálnak és a mit Jónás a ráháramló nagy büszkeséggel említ föl: a bandája nagybögőjét és czimbalmát viszik föl a kávéházba és az étkezőterembe.

Az ujkigyósi osodalány megint kisért s bár ama Tóth Erzsébet akinek, Ujkigyóson álmában a Szűz Mária megjelent, ami által hosszú időn keresztül nagy keletet szerzett a babonás legendának, már négy esztendővel ezelőtt meghalt, úgy látszik, hogy a róla terjesztett babonás hit még él egyesek lelkében, amint azt az alábbi eset bizonyítja:

A csabai rendőrség letartóztatott egy 15 évesnek látszó leányt, aki a kihallgatás során zavaros feleleteket adott. Először Bálint Veron 14 éves tornyai illetőségűnek mondta magát, majd meg azt állította, hogy

valódi neve Mészáros Anna és almáskamari illetőségű, Aradmegyéből. — Mintegy tíz napja, hogy Csabán ögyeleg. Egy vándor komédiás csapatnál volt, mely most elhagyta. A komédiások, akik négy éven át hurczolták magukkal faluról-falura, Ujki-gyósról rabolták el, ahol egy öreg asszony-nál élt. Az öreg asszony nevére nem emlékeznek, csak azt tudja, hogy egyszer elvitték a bolondok házába.

— Miért? — kérdezték tőle.

— Mert nagyon sokan jöttek hozzánk, akik engem öleltek, csókoltak, mint a Szűz Máriát.

A leány aztán a Tóth Erzsébet nevének említése nélkül előadta annak a történetét, de úgy, hogy ő vele történt meg.

A rendőrség nyomozza a leány illetőségi helyét, hogy haza tolonczolhassa.

Egy lövésre — négy leány.

Végzetes vadászaland.

A vigyázatlanságnak egyszerre négy áldozata van, akik most élet és halál között sínylik, hogy saját édesanyjuk egy különben ártatlan tréfát engedett meg magának. Az eset részleteiről a következőkben számolunk be:

A Szabadka melletti Szent-Tamás községben Gavánszky Lukácsné és Prisics Lenke birtokosnők felnőtt leányaikkal a községhez közel fekvő burgonya földjükön szedték a burgonyát. A leányok azonban nem nagyon erőltették meg magukat, hanem összebujtak beszélgetni. Eközben a szerencsétlen véletlen arra hozta Manojlovics Milán vadászt. Mikor Gavánszkykné megpillantotta a közelgő vadászt, tréfálkozva rászólt a leányokra, hogy ha nem szedik szorgalmasan a burgonyát, rájok lövet. A leányok természetesen kacagva hallgatták a fenyegetést, amire Gavánszkykné a tréfát folytatva, odakiáltott Manojlovicsnak:

— Ugyan löjje le ezeket a lusta leányokat!

Manojlovics abban a hitben, hogy a fegyver nincs megtöltve, le is kapta a puskáját és a leányokra czélozva, elsütötte azt. A fegyver azonban négyes töltéssel meg volt töltve, s a buz lépéstől elsütött puskától az egy csomóban álló négy leányt súlyosan megsebesítette, úgy, hogy egyszerre mind a négy összeesett.

A gondatlan vadász látva vigyázatlansága következményét, annyira kétségbeesett, hogy a fegyvert maga ellen fordítva öngyilkosságot akart elkövetni. Ebben azonban a lövésre és sikoltozásokra előrohant muakásnép megakadályozta. A súlyosan sérült négy leányt a két anya kétségbeesett siránkozása közben a munkások szállították haza. Mind a négy életveszélyesen megsebesült, úgy, hogy mindegyiken csak orvosi műtét segíthet. A vigyázatlan Manojlovics maga jelentkezett a csendőrnél, akik haladéktalanul jelentést tettek az esetről a szabadkai királyi ügyészségnek.

A rab családja.

Megható történet.

Megható történetet írnak Szabadkáról. Arról tanuskodik ez, hogy néha a legelvetemültebb emberben is megdobban a szív és levetkőzi azt a másik képét, amely talán úgy sem természetes, hiszen úgy ragadt rá a viszonyok kényszerítő hatása alatt. Hogy miért lesz valaki rossz emberré? azt oknyomozólag kimutatni aligha lehetséges. A véröröklésben is van valami, habár nem bizonyos, hogy az apa természetét örökli a fiu. Itt van például a híres szegedi Csonka zsvány, akit pár év előtt kötöttek föl Eszéken. A fia ma is él és becsületos, derék

ember, az unokáját azonban — most 16 éves apró betyár — harmadéve ítélte el a szegedi törvényszék négy évi fegyházra. Ki tudja, ha — ne adj' Isten — családot alapít majd ez a fiu, melyik generáció lesz megint tisztességes és melyikben ébred föl a gonosz vér?

Szabadkán a tavasszal ítéltek el négy évre Harmat Györgyöt. Sok bűn terhelte a lelkét, lopott, rabolt, a bírák úgy látták, hogy megrögzött természetű, mert folytonos visszaesésben van és semmi jelét nem mutatja a javulásnak. A tárgyaláson is czinikusan viselkedett, — megérdemli a négy évet, mondták rá, akik hallották.

A napokban aztán fölkérezkedett Harmat a királyi ügyészhez és testben-léleklében megtörve, elzokogta a panaszát.

— Mikor letartóztattak a feleségem már ágyban fekvő beteg volt. A tüdővész bántja, tehetetlen, gyöngye asszony. Jön egyszer egy erős szél és elviszi magával. Két gyermekem van: az egyik öt éves, a másik még csecsszó és szívja magába azt a beteg tejet, amitől el fog pusztulni bizonynyal. A nagyobb ugyis peneszvirág, nincs azon más csak a bőr, meg a csont. Arra kérem szépen a tekintetes ügyész urat, vegye őket valahogy gondozásba. Ott a gyermekmenhely, talán befogadja a nyomorultjait.

A rab összeesett az izgalomtól és görcsösen vonaglott a földön.

Az ügyész szívet is meghatotta az a szomorú sors és megígérte, hogy nyomban intézkedik. Meg is tette azonnal. Kiment az állami gyermekmenhely igazgatóságához, a honnan magával vitte a gondnokot a nyomor tanyájára.

Az igazi nyomorúságot látták meg. A rab felesége holtan feküdt a rongyos szalmaszákon, mellette haldokolt a nagyobbik gyerek, — a piczike pedig éhségtől elkékült arczzal ordított a bölcsőben.

Most a gyermekmenhely gondolzza. Ki tudja, életben találja-e az apja, ha majd egyszer kiszabadul.

A pocsjai cigány veszedelem.

— Két híres cigány nemzetség a bírák előtt. —

Két hatalmas familiából álló cigánykaraván a Lakatos és Rostások hírhedt nemzetsége zsufolásig megtöltötte tegnap a törvényszék egyik tárgyaló termét. A nemes nemzetség Pocsjon a Simon János portáját látogatta meg egy váratlan éjszaka. A gazda nem volt otthon és a cigányok betörve a bezárt lakásba, mintegy 600 korona értékű holmit elraboltak s a szekereiken Debreczenbe vitték, a hol rövid két nap alatt túl adtak a lopott holmin és az így könnyen szerzett pénzen dorbézolni kezdtek. Addig, addig a rendőrség figyelmes lett a nagy familiára. A garázdálkodásért letartóztatott cigányok éppen kapóra jöttek. Már keresték őket a pocsjai rablásért.

Tegnap aztán a nagyváradi törvényszék elé került a két familia. Mulatságos jelenetek peregték le aztán egymásután.

Előállott a vajda s mint tanu vallott a familiáról. Deres szakállu, poczakos öreg ur a vörös mellényes, ezüst pitykés fejedelem s mikor a bírák kételkednek a szava hihetőségében, indignálódva mondja:

— Hiszen kérem, én már csak megmondom az igazat, hiszen én is bíró vagyok két nemzetségben.

Alig csendesül a derűtség, már jön a ragyogó szemű asszony s beszél mindenről, míg a szava tart, mikor pedig rászólanak, hogy elég lesz már, megkérdezi, hogy megjövendőlje e szerencsésjét a bíró urnak.

A derűs tárgyalás este hét órákor ért véget s a familia 5 tagját 6—6 havi börtönre ítéltek.

Egyházak és iskolák.

Negyvenéves találkozó. A kik a budapesti ev. ref. főgymnasiumban ezelőtt negyven évvel tették le az érettségi vizsgát, ma összegyűltek találkozóra Budapesten. Tizenegyen vannak még életben. Thaly Kálmánt, az ősz kuruczot, Gyulay Pált, Géressy Kálmánt, mint még élő volt tanáraikat is meghívták e bizonyára kedves találkozóra.

Istentiszteletek a gör. kath. kápolnában. A gör. kath. egyház ma ünnepli a sz. kereszt felmagasztaltatásának emlékeztét, mely alkalomból a helybeli gör. kath. kápolnában az istentiszteletek sorrendje a következő: 6 órákor reggeli nagy istentisztelet kenyérráldással és keresztkitétellel; délelőtt 9 órákor sz. mise, utána miroválás; délután 3 órákor vecsernye, 4 órákor sz. olvasó ájtatosság.

Társas-élet.

A Pósbácsi mesemondó előadásai iránt nagy az érdeklődés. A debreczeniek érdekesebb helyre nem is áldozták a szeretőket, mint Pósa bácsira.

Pósa Lajos is igaz szeretettel jön közbünk. Hiszük, hogy nem is fog csalódni e nagy magyar városban.

Pósa bácsi a magyarságnak egyik legrokonszenvesebb, legjellegzetesebb képviselője. Pósnak itt egy kedves szokását említjük fel.

Gyönyörű szokása Pósa bácsinak, hogy minden előadását a gyermekek megimádkoztatásával végezi és ilyenkor a himnusz is eléneklik.

UJDONSÁGOK.

Miért tiltották be a Debreczeni Független Újság utcai árusítását?

(Előzmények és igazi okok.)

Harcz a polgármesteri székért.

Ebben a küzdelemben semmiféle részt nem vettem. A tisztujtással kapcsolatban nem írtam, nem adtam le cikket, bár, ha kérdeztek, leplezetlenül kimondtam mindenütt, hogy a Kovács József debreczeni polgármesterségét nem tartom szerencsés választásnak; mert szüklátkörü, rideg, magának való ember, a ki a férfias erélynek és önállóságnak is hiányával van és a gyenge jellemek szokásaként boszuttartó, a körülmények előtt nádszálként hajló és a nagytiszteletű Kiss Albert urak által megnyergelhető, végzetesen befolyásolható ember, kinek nagyobb a szerencséje. Ellenben Debreczen közigazgatásának és poshadt közéletének a megtisztítására erőtlenné bábjátékszer ember, akinek magának is csak a lejáratására vezet ez a próbapolgármesterkedése. Természetesen ezen kijelentésemnél nem az ő személye irányított, mert hogy ő miként végezi, akkor is közömbös volt, ma is közömbös reám, engemet csakis ennek a jobb sorsra és vezető hivatásra érdemes nagy magyar városnak a jövője aggasztott akkor és aggaszt ma is.

A polgármester kisszerű felfogását már jól ösmervén: nem csodáltam, hogy rovásomra faragja azt is, midőn

meggyőződésemet követve egyetlen sort nem irtam mellette az egész választási küzdelem alatt. Ez a körülmény az elleszenvét még inkább fokozta ellenem, pedig a midőn megválasztották és a választási harc a polgárság és a tisztikar ölekezésével berekesztődött, ujságilag üdvözöltem az új polgármestert és őszintén kívántam szerencsét, hogy ezt a jobsorsra érdemes nagy magyarvárost a Barnumszerű hűhóval hirdetett „új rendszer”-rel egészséges irányban és alapon fejleszthessék.

A második papválasztás.

E közben a párt intéző bizottságának ülésére is feljártam. Nem igen köszönték meg, mert némelykor (bár „szónok” éppenséggel nem vagyok) nekem is volt egy két őszinte megjegyzésem a nagytiszteletű Kiss Albert urnak addigél mindig bálványimádatszerű hódolattal fogadott rendelkezéseire, a mi természetesen szokatlan volt ebben az örökös fejbőlintásra kioktatott körben; azért az én, a dr. Ferenczy Gyula, olykor Juhász Ignác urak igen mérsékelt, jogos ellenzéki-kedésünk is erősen visszatetszett, jellenszen-vöket kerlelhetetlen gyűlölségig fokozta. Különösen a midőn én, egyházam érdekét nézve, a boldogult Mitrovics Gyula halála után megtartott papválasztásnál ismét szembe kerültem velök és érdekeikkel, midőn a fényesen meg is választott, illetőleg meghívott Szele György nagytiszteletű ur pártján voltam; sőt egy a boldogult pártalelnök czégére alatt, távollétemkor, az ujságba csempészett és egyenest a függetlenségi párthoz intézett kortes cikket vissza is utasítottam és megróttam, úgy hogy a szegény beugratott, boldogult Kertész bátyám maga is restelte ezt az esetet.

Nos, hát ezzel csordultig is telt a nagytiszteletű Kiss Albert urék békepohara és most már rövid utvn akartak velem végezni.

[Folytatom az írást.]

Közüvesek sztrájkja.

— A munkaadók beszűntették a munkát. —

Az iparosok otthonában folytatott békéltetési tárgyalásokat azzal fejezte be pénteken Vetéssy Béla rendőrtisztviselő, az iparhatósági ügyek vezetője, hogy mivel a munkások és munkaadók békességes megbeszéléssel nem tudnak megegyezésre jutni, a hatóságok közbenjárásával vezetett tárgyalásokat egyszersmindenkorra — beszűntette.

Szép, sugaras napokat hozott az ősz. A munkára, az építkezésre jobb időt nem kívánhat a jó istentől sem a munkás, sem a munkaadó. Kimondhatatlan nagy csapás tehát, hogy most kerültek az építő munkákat adó vállalkozók abba a szomorú helyzetbe, hogy teljesen beszűntették a munkát.

Nehéz dolog elfogulatlanul ítélkezni az ilyen bérharcokban. Tartózkodunk is az ítélettől, mert nem a bizonytalan harcot, de az okos békét szeretnénk mi a város, a munkások, a munkaadók érdekében szolgálni. Mert minden óra, melyben száz, meg száz kéz tét-

lenül összedugva áll, mikor hasznos munkálkodásban forgolódhatna, pótolhatatlan veszteséget jelent.

Hisszük is, hogy, amint Szegeden és Nagyváradon, nálunk is megértik ez áldatlan harc végtelen kárát a munkások is, a munkaadók is, — mely első sorban őket sújtja, bár a városra is végtelenül veszedelmes — és hamarosan megkezdik a munkát.

A sztrájkján eddig semmiféle zavargás nem történt.

Egy hamis forintos története.

Betűszedő a zsandár szuronyok között.

A „Pécsi Napló”-ból vesszük át ezen felette érdekes debreczeni vonatkozású történetet.

Jó ideje, hogy egy épen munkanélküli betűszedő, mit tehetett szegény okosabbat, az egyik vendéglőben leült pajtásaival a kártyaasztal mellé és játszott. Egyik, a játékot kibiczelő kollegája e közben egy forintost lölváltott a betűszedő pénzéből nickel pénzre, mely forintos csakhamar a mellényzsebbe vándorolt. Amikor aztán a játék befejeztével egy másik vendéglőbe menve, a betűszedő a forintosral fizetni akart, a fizető pinczér azzal adta azt vissza, hogy hamis a forintos. Ez annál kellemetlenebb volt a betűszedőre, mivel most keresete nem volt és röstelte munkástársát azzal vádolni, hogy hamis forintost adott neki.

Az utcán járdogált és nem tudta mitévő legyen? Végre egy virágáros gyereket beküldött a hamis forintosral egy dohánytözsdebe, vegyen valamit és váltsa föl a pénzt. Ő maga az utcán várt. Egyszerre csak jön a gyerek — rendőrrel. Nem sokat teketőriázott a mi emberünkkel, bevitte a rendőrségre, ahol az bevallotta, hogy ő adta a gyerekeknek a forintost fölváltás czéljából és ezen vallomással be nem érve, megtoldotta azt azzal, hogy a forintost a vendéglőben a pinczér, mint hamisat visszadobta, így hát tudta, hogy hamis, hanem tul akart adni rajta, hogy ne károsodjék. Három órai faggatás után vallomását jegyzőkönyvbe vették és szabadon bocsátották.

Nemsokára aztán a mi betűszedőnk elment Pécsről munkát keresni. Kapott is munkát a kálvinista Rómában, Debreczenben. Hónapok óta dolgozott már ott és amikor meghívót kapott a pécsi kir. járásbíróshoz, hogy jelentkezék tárgyalásra, nem jött el Debreczenből, de írásban előzetesen az uti költséget kérte a bíróságtól, mert mint afféle szegény betűszedő, ilyenekkel nem rendelkezik. Az uti költséget nem kapta meg és már-már el is feledte kisdéd kalandját, mikor az elmúlt héten két debreczeni csendőr köszönt be a nyomdába, akik utána kérdőzködtek. Bár gazdája felelősséget akart vállalni derék munkásáért, kinek becsületességében nem kételkedett, a betűszedő azonban tul akart esni az egész ügyön és minden ellenkezés nélkül követte a csendőröket, akik elkísérték Debreczenből Pécsre, 120 korona költséget okozva ezzel a kincstárnak. A pécsi rendőrségen átszolgáltatták a „rab”-ot, akit itt már nem tartottak ily szigorú fedezet alatt és még aznap önként jelent meg a járásbíró előtt, aki azonnal látta, hogy itt nem lehet szó hamis pénznek forgalomba hozataláról, ami szigorú büntetés alá esik, hanem a szegény ember tudva azt, hogy hamis forintos bir-

tokába jutott, azon úgy akart tudni, amint azt kézhez kapta. Mindössze egy napi elzárásra és 5 korona pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélet emberséges, enyhe volt. Hisz bevallotta, hogy tudta, hogy hamis a forintos. Minden fölebbezés mellőzésével szépen lefizette az 5 koronát, leülte tegnap az egy napot és szépen visszajött, most már csendőrkíséret nélkül Debreczenbe, ahol már várt reá az elárult betűszekrény. Így szól egy hamis forintos története, a melyből az is kitűnik, hogy minálunk értenek ám a takarékos gazdálkodáshoz; ha ugyan így esett meg ez az eset.

— Megnyugtató Székely Imre

f. szerkesztő urnak. Ezen ujságban a köztem és a nagytiszteletű Kiss Albert püspök-jelölt urék közötti viszonyt tárgyalván, hogy a Debreczeni Független Ujság betiltott utczai elárúsításának igazi okait föltárjam, egyebek közt ezeket is irtam:

„Mert nekik (t. i. Kiss Albert uréknak!) nem önértetes, az elveket önzetlenül szolgáló, igazi független lapot megillető lapszerkesztő kellett, hanem a nyújtott korpáért parancsszavokra nyalakodó, vagy marakodó tollas bérencz”.

Nagy bámulatomra ezt a részletet Székely Imre ur, a Debreczen ezidőszerinti f. szerkesztője magára vette, a mit az bizonyít, hogy nem sajnált két urat is elfárasztatni hozzám és megkérdette, hogy reá értettem e ezt a hat sort? A legszivesebben jelentettem ki, hogy Székely f. szerkesztő ur még csak eszembe se jutott cikkem írásánál. Azt tehát rá nem is vonatkozathattam. Mégis most még nagyobb ámulatomra idevonatkozólag és fenti értelemben egy nyilatkozatot, illetőleg jegyzőkönyvet közöl a Debreczen tegnap esti számában. Ebből én mást nem olvashatok ki, minthogy a felelős szerkesztő ur ama hat sor terhe alól teljesen tisztán akar állani a közönsége előtt. Hát hiszen miért nem szólt közvetlenül nekem, hisz én a legkészségesebben nyugtatlam volna meg a felől, miszerint én már csak azért sem vonatkozathattam reá a panaszt sorokat, mivel én őt sem a multban nem számítottam, sem jelenleg nem számítottam a hivatásos ujságírók közé.

— Elhunyt ifju. Pávay Vajna Gyula polgári biztost nagy csapás sújtotta. Huszonkétéves, államvasuti hivatalnok fiát, Vajna Györgyöt hétfőn délután temették el. Nagy és előkelő közönség osztozkodott a temetésen a megszorodott cseléd gyászában, hol a rendőrtisztviselők is tekintélyes számban jelentek meg. A hatvan-utczai sirkertben helyezték öröknyugalomra az ifjan elhalt embert.

— A fűszerkereskedők ujévi ajándéka. Helybeli fűszerkereskedőink látogatott gyűlést tartottak vasárnap Kontsek Géza szakosztályi elnöklete mellett, — a kereskedelmi akadémia dísztermében, hol egyhangulag elhatározták: a szokásos ujévi ajándékok megszüntetését, s azoknak jótékony célra való megváltását. Városunk mintegy 50 kereskedője, eddig több mint 5300 koronát ajánlott fel az üdvös célra, melyből városunk szegényeinek is tekintélyes összeg jut, — míg annak nagyobb része, az elaggott és keresetképtelenné vált kereskedők menháza alapjára fordítatik. — Az aláírások még folyton növekszenek, s

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra és házakra, előnyös feltétel, gyors és pontos lebonyolítással csakis a régebben fennálló **Ingatlan és Földhitel Forgalmi Intézet** nyújt, Debreczenben, Hunyady-u. 17. a vasuti állomástól egyenesen bevezető uton. Levélbeli megkeresésekre azonnal válaszol

ezzel közelebb érünk egy humanus cél megvalósításához, mely hivatva lesz azok nyomorán enyhíteni, kikkel a sors mostohán bán, s késő vénségükre mások segítségére szorulnak.

— **Köszönet.** Édes jó anyánk elhunyt alkalmából minden oldalról felénk fordult a vigasztalás. Ez uton mondunk mindazon nemes és jó szíveknek köszönetet, kik nehéz óráinkban részvételükkel enyhítették fájdalmunkat. Debreczen, 1904. szeptember 26. Konezházai Konez Akos és neje.

— **Gyanuba fogták, mert sok volt a pénze.** Nem ismerték a rendőrségen K. Gy. debreczeni lakost, ki vasárnap este berugott állapotban — először életében — a büntügyi osztályhoz került. Az ügyeletes rendőr 201 koronát talált a részeg embernél, ami csak gyanussá tette a bekísért kapatos idegent. Azonban reggel a vizsgálatot vezető fogalmazó előtt K. Gy. nem csak azt igazolta be, hogy a 201. korona az övé, de hogy neki takarékpénztári könyvecskéi is vannak, amelyek tekintélyes félretett összegekről tanuskodnak. K. Gy. teljesen büntetlen előéletére, az igazolás után szabadon bocsátották.

— **Meghaltak.** Suba Gábor ev. ref. 22 hónapos, Draga Lajos gör. kath. 12 hónapos, Korczolai György róm. kath. 17 hónapos csecsemők, Szilágyi Jánosné Káplár Rozália gör. kath. 28 éves, öz. Mile Andrásné Dudás Juliánna ev. ref. 70 éves ma gauzónő, Major Juliánna ev. ref. 60 éves napszámosnő, Barta István ev. ref. 87 éves 1848/49 évi honvéd nyugdíjas.

— **Egy kendő a tehénért és hét disznóért.** Bence József tett panaszt a rendőrségen Nyilas János gazdaember ellen. Érdekes, hogy panasz igazolására egy fejravaló keszkenőt is hozott fel a rendőrségre Bence. Nagycserén van a panaszos kolompér földje, melyben Nyilas János örízetlenül hagyott tehene és hét sertése nagy károkat okozott. Bence befogta a kártevő állatokat s csak a zálogba hagyott, igazolásul a rendőrségen a panasz iratai mellé csatolt keszkenő ellenében adta ki azokat Nyilas János tulajdonosának. A kár megtérítését követeli a rendőrség útján most Bence.

— **Temetés.** Szombaton ment végbe öz. Balog Sándorné, született Mihalovits Ilona urasszony temetése a nagy erdőről. A temetésen megjelent Debreczen uri társadalma, a városi tanács és tisztikar Kovács József polgármesterrel. A megboldogult felett szép és meghatározó imát mondott Könyves Tóth Kálmán, az aranyzáju költő pap, kiemelve az elhunyt életét. Szébbnél-szebb koszorúk borították a koporsót, mely a legnemesebb anyai szívnek adott pihenőt.

— **Városi segély a felekezeteknek.** Az 1904-ik évi költségvetésbe a tanács a felekezeti iskolák folyó 1904 évi segélyezésére a tervbe vett segélyezés alapján, mely még nincs véglegesen megállapítva, a rendes iskola-segélynél 37,000 koronára rugó többletet vett fel. A miniszter most arról értesítette a városi tanácsot, hogy az 1904-ik évi költségvetésbe a felekezeti iskolák segélyezése címén felvett többletet kivételosen jóváhagyja azzal

a hozzáadással, hogy ebből kifolyólag jövőre nézve egyik felekezet sem támaszthat igényeket és a segélyezés végleges rendezésére, amelyre vonatkozó javaslat mielőbbi fellerjesztését kéri a miniszter, — befolyással nem lesz. A leiratot tudomásul vette és intézkedett, hogy a házi pénztár azoknak a felekezeteknek, melyekkel a szerződés a segélyezés rendezése ügyében már megkötött, a rájuk eső segélyösszeget fizesse ki.

— **A vándorló dunyha.** Főris Róza szegény nő s mikor régebbi lakásától, Müller Ferenczétől elközködött, adós maradt négy korona házbérrel. Ez adósság megfizetése biztosítására azonban volt háziasszonyánál hagyott egy dunyát s más fehérműit melyek értékben jelentettek vagy husz koronát. De kikötötte Főris Róza magának, hogy egy esztendőn belül bármikor kiválthatja zálogba hagyott tárgyait. Még nem telt el az esztendő. Jelentkezett is Főris Róza Müllerné asszonynál a négy koronával. Kérte vissza a fehérműket. Meglepetésére azonban Müllerné őszintén megmondotta, hogy ő azokat Csatóry nevezetű asszonynak örökáron eladta. Főris Róza most a rendőrségen keresi a maga igazát.

— **Debreczeni szüret.** Vasárnap csaknem valamennyi debreczeni szőlőskertben gyűlést tartottak, melyen a szüret megkezdésének idejét állapították meg. A szüretelést a Homok, Sesta, Csige, Hatvan-utcai és Ujkertben október 12-én kezdik meg s utána néhány nappal a többi szőlőskertek is megkezdik a szüretelést.

— **A peczerek felszerelése** czimén a rendőrségtől vett értesülés után egy panaszos hír jelent meg lapunk egyik közelebbi számában. Ez a hír tévedésen alapszik, mert a bérlok minden a mesterséghez szükséges eszközökkel ellátták a legényeket, így tehát e tekintetben panaszra nem forog fent ok.]

x **Jóakaratu figyelmeztetés.** A nagyközönséget van szerencsénk tisztelettel figyelmeztetni, miszerint tudomásunkra jött, hogy a Braun N. a. féle ezüst-zinű kályhafestéket az áldatlan konkurencia silány, hamisított utánzattal lepte meg. Mint Hajdu vármegye és Debreczen kizárólagos egyedüli főelárusítói ezennel kijelentjük, hogy a valódi ezüstfény 15 deka súlyu, 77 milliméter magas, 52 milliméter átmérőjű bádóg dobozokban kerülnek forgalomba. A kályhakat, tüzhelyeket, esőveket lágy ecsettel kenve gyönyörű ezüstsínűvé teszi, bármilyen nagy tüzelés mellett tartós marad, teljesen szagtalan, pormentes és tiszta kezelésű. Minden másnevű forgalomban levő kályhafény csak silány utánzat s az egész a kabzsi konkurencziának tehetetlenü vergődése. Vegyi öszszetételénél fogva messze mögötte áll a valódinak. Való és szent igaz, hogy rendszeren az ilyen panaszolt utánzatok hozzák meg az igaznak értéket és vivják ki a méltó hírnevét. A nagyközönség szíves pártfogását kérve, maradtunk kiváló tisztelettel Pásztor Gyula és Társa vaskereskedők. Csapó-u. (Bankház.)

x **Letzter József** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. Dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképiállítás a műterem kapubejáratánál lévő

x **Pénzkölcsönök** személyhitelre, jelzálogra gyorsan kieszközöl a 27 pénzügyminiszterrel összekötöttségben levő Rácz Béla bankirodája Debreczen, Csapó-u. 12. Telekkönyvi kivonat, kataszteri birtok iv elnézése után azonnal megtudható, minő és mennyi kölcsön eszközölhető ki ingatlanra. Törlesztéses kölcsönök kisebb bérházakra is kaphatók. Bővebb magyarázatra vonatkozó tervezet Csapó-u. 12. sz. a. ingyen kapható.

x **Uj töltésű villanylámpák** Mentze áruházában kaphatók. 1 darab 1.25, 2, 2.50, 3 és 3.50 írt.

x **Uj! Kézi szőlőprés,** melylyel mindenki házilag készíthet mustot, darabja 90 kr. Mentze Henrik ujdonságok áruházában.

x **Fésűk, kefék,** hajtűk, illatszerek és szappanok igen olcsón kaphatók Mentze Henrik ujdonságok áruházában.

TÁVIRATOK.

Fedák Sári férjhez megy.

Budapest, szeptember 26. Fedák Sári-ról, a Király-színház primadonnájáról az utóbbi időben mind határozottabban terjesztették a hírt, hogy férjhez megy és visszavonul a színpadtól. Most a Magyar Színpad című színházi ujság munkatársa előtt — maga erősítette meg a férjhezmenetelről szóló hírt, egyuttal kijelentve azt is, hogy ebben a szezonban játszik utoljára a színpadon. A művésznő, aki grófi koronával cseréli fel a színpadi babérokat, öt nagy új operett-szerepet kreál még bucsuzól a Király színházban.

Magy automobil szerencsétlenség.

Szatmár, szeptember 26. A szatmárbaratizi országoton hajtattott Czárán György aranyos-medgyesi földbirtokos, a midőn a kocsijával szembe jött Vecsey László báró automobilja. Teljes menetben összeütközött Czárán kocsijával, amit darabokra zuzott. Czárán súlyosan megsebesült, a felesége pedig szörnyen halt.

Agyonlőtte a feleségét.

Hódmező Vásárhely, szeptember 26. Knesskó Sándor vendéglős beteg feleségét agyonlőtte. A betegnél épen ott lévő orvosra rá lőtt, de a golyó nem talált. A gyilkosság oka még ismeretlen.

A kecskeméti színház.

Kecskemét, szeptember 26. Ma délelőtt a tanács a kecskeméti színházat újra Pest Hász Lajosnak adta.

Öngyilkos járasszámvevő.

Pécs, szeptember 26. Kondor Ferencs adótiszt, kit a pénzügyminiszter a közeli napokban Derecskére járási számvevőnek nevezett ki, ma reggel szíven lötte magát. Meghalt.

Az orvosi gondatlanság áldozata.

Szeged, szeptember 26. Ma utazott vissza Budapestre Genersich egyetemi tanár, ki a Dollinger feledékenysége áldozatául esett asszony ügyében, mint szakértő tett a városi kórházban örzött hullán megfigyelé-

Dr. Rothschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

„Arany egyszarvu” gyógyszerertár, Kossuth-utca 8. szám. (A színház mellett.)

Minden bel- és külföldi gyógyszer különlegességek, illatszerek, szappanok, cosmetikai cikkek főraktára Debreczenben és Hajdumegyében.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Borsy-féle pemetefü-cukor, köhögésnél a legjobb czukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható Bud-i czukrászda, Jóna és Jóna drogueriájában.

Selyem kendők, selyem chalok és arcfátyolok dus választékban potom árban. Alkalmi áruház, Blumenstein Testvérek a Bika szállodával szemben Piacz-u. 14.

Női ruha kelmék, Blouse és ruha selymek bámulatos olcsón kaphatók Blumenstein Testvérek alkalmi áruházában Piacz-u. 14. a Bika szállodával szemben.

Házvezetőnők, gazdasszonyok esetleg házikisasszonyok nagyobb gyermekek mellé, ahol a háziasszony segítségére volna, kitűnően főz, a külső és belső gazdálkodáshoz is ért, esetleg puztára is elmegy. K. Mariska Debreczen, Darabos utca 57.

Petroleum amerikai 14 kr. csillár petroleum 16 kr. császár olaj 18 kr. Szüreti tüzi játékok nagy választékban kaphatók Merkli Ferencz fűszer-, csemege- és bor kereskedésében, Fűvészkert u. 14. sz. 100 kg. vágott csertölgyfa 1 frt. Tanuló felvétetik.

Iroda szolgálai állást keres kiszolgált, nős, gyermektelen atiszt. Óvadék képes. Címe a kiadóban.

Kut szivattyú 40 méter, 2 czolos csövel eladó. Nap-utca 4.

A Halmágyi-féle csódból megvett 300 drb téli kabát, 200 drb bunda, raglán, muffok és boák minden elfogadható árban eladók. **Kaiser Salamon** Hatvan-utca 2.

Kaiser Salamon Debreczen és vidéke legnagyobb részlet áruháza Debreczen, Hatvan-u. 2. Ajánl az őszi idényre kényelmes heti vagy havi részletekben vászon, damasz, canavász, férfi- és női ruha szövetek, ágy- és asztal terítők, csipke- vagy szövött függöny, szőnyeg, tükör és képek, azonkívül férfi- és női ruhák, őszi és téli férfi-, fiu- és gyermek kabátok, gallérok, raglanok stb.

Használt vetőgépek, teljesen kijavítva minden nagyságban teelőség mellett a legolcsóbb árban előnyös fizetési feltételek mellett kaphatók. **Rámer Sándor nagytrafik udvar**, Piacz u. 26. Ugyanott vetőgépek kölcsön is kaphatók.

Részletfizetésre kapható mindennemű kézmű áru, férfi- és női confection, u. m. vászon, kanavász, chifon, damasz áru, ágy- és asztalterítő, női ruha szövetek, posztó, ezibelin, barchetek és flanellek, trico áruk és téli kendők olyan olcsó árban és oly nagy választékban mint sehol e városban. Kényelmes heti vagy havi részletekben fizethető. Legszolidabb kiszolgálás **Goldstein Samunál**, Simonffy-utca 2. (városi bérház.)

Kitűnő bor literje 20, Rizling 30 krajczárjával Darabos-utca 15. számú házban kapható és egy 4 kerekű kis szekérke is eladó.

Kitűnő asztali bor

Gyórfy Aladár ur termése,
Ezerjő 30 kr.
Rizling 36 kr.

kapható

Merkli Ferencz

fűszer-, csemege és bor kereskedésében,
Fűvészkert utca 14. sz.

Bortermelők figyelmébe !!

Tisztelettel tudatom, hogy Deák Ferencz-utcán főnnálló gépműhelyemben **új találmányu és szabadalmazott** vasszerkezetű és felülnyomásu

borsajtókat és szőlőzúzókat

készítek, mely bármelyik külföldi gyártmányt is felülmulja.

A borsajtó **fatányérral** van elátva, mustlé a vasrészekkel nem érintkezik, a törköly egy darabban kivehető.

Raktáromban minden nagyságban a legnagyobb választékban, **de olcsó árakban** kapható.

Szíves pártfogást kérek, tisztelettel

Preizler Mór

műlakatos és gépjavító műhelye.

Tüzifa beszerzés.

A téli időszak közeledtével van szerencsém a nagyérdemű közönség b. figyelmét felhívni

Tüzifa raktáramra,

hol a legjobb minőségű

cser, tölgy, bük, varga és gyertyánfa

egy öl számra, valamint vagon számra házhoz szállítva megrendelhető.

Megrendelések elfogadtnak. Iroda: a debreczeni söresarnok udvarában, Halköz 4. sz., Lindenfeld Jenő fűszer nagykereskedőnél Városház utca 2. sz.

Vidéki megrendelések vagon számra gyorsan eszközölteknak.

Kiváló tisztelettel

HÁY KÁROLY,

tüzifakereskedő.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy az

Előnyömdámat

a legújabb divat szerinti mintákkal szereltem fel, ahol a legújabb minták, monogramok, czakkok, ingbetétek nagy választékban lesznek előrajzolva.

Kezdet és kész kézi munkák

külön osztályában a legdivatosabb hímzések, filatrec munkák, festések, goblinek vannak kiállítva a legolcsóbb szabott árak mellett.

BENYÁTS EMIL

női kézimunka, rövidáru üzletében
DEBRECZEN, (Tisza palota.)

TÖRLESZTÉSES

PÉNZ!

kölcsön

FÖLDBIRTOKRA

a becsértéknek 70-80%-áig

3¹/₂ és 4 százalékra.

A megkereső levelekhez csatolandó földbirtokoknál a **kataszteri birtokiv és telekkönyvi kivonat.**

Bélyeg- és illetékmentesen váltattatjuk át az eddigi drágább kamatu takarékpénztári kölcsönöket, törlesztéses kölcsönre.

Folyosítottunk továbbá

váltókölcsönt

5% kamatra.

Mindentéle kölcsönügyekben teljesen ingyen nyújtunk fölvilágosítást.

Pontos cím:

„Földhitel Közv. Vállalat”
BUDAPEST, VIII., Rákóczi-utca 2. szám.
Törvényszékileg bejegyzett cég.

LANCASTER, lefaux, flobert és revolver-töltények, ólom-sörét.

SZÜRETELŐ ESZKÖZÖK:

Fleischer-féle borsajtók,

szőlőzúzó, puttonok, bornyomózsákok, ÖNTÖTT KÁLYHÁK, konyhák, lemez-tűzhelyek és főző-edények raktára

Sesztina Lajosnál

DEBRECZEN, Piacz-utca 23.

Üzleti elvem:
Élni és élni hagyni!

Ki akar olcsón igen szép női ruhaszöveteket, flanelt (Vellesz) Barchetot, de különösen: gyönyörű szép Blousravaló mindenszinű Louisin selymeket vásárolni, az a saját érdekében látogassa meg a Piacz-utca 19. szám alatt levő

MARADÉK ÁRUHÁZAT ahol Minden olcsó és semmi sem drága.

Ingyen fénykép.

Debreczen
legszöb árúháza.

KOCH TESTVÉREK **DEBRECZEN,**

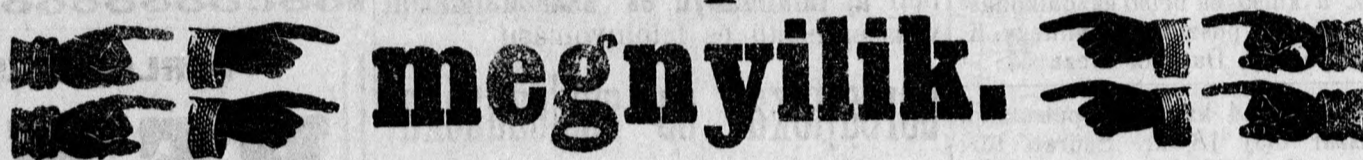
PIACZ-UTCZA 51.

CSANAK-HÁZ. =

Budapest legnagyobb férfi-, fiu-, leányka- és
gyermekruha áruházának debreczeni fióküzlete

== 1904. szeptember 29-én ==

Holnapután

 megnyílik.

Az első nap bevételének tiszta jövedelmét a
Debreczen sz. kir. város részére beszerzendő mentő kocsi
javára adományozzuk.

A n. é. közönség tisztelettel meghivatik, hogy meggyőződést szerezzen, miszerint az ország egyik legrégebbi áruházában

Neumann M.

Piacz utca 49.

utólérhetetlen nagy választékban minden idényre szükséges férfi és fiu ruhák kizárólag legjobb minőségben az egész országban elismert legolcsóbb árak mellett árusítatnak.

Neumann M.

cs. és kir. udvari szállító

áruházában minden egyes darabon látható szabott ár a legpontosabban betartatik, tulkövetelés teljesen ki van zárva, ennél fogva

Neumann M.

Magyarország legnagyobb áruháza, mint eddig az egyedüli megbízható bevásárlási forrás. Ma érkeztek meg az őszi és téli idényre szükséges férfi-, fiu- és leányka-ruhák.

Neumann M.

Alapított 1845 ben. — Debreczenben, Piacz-utca 49. a magy. kir. főpostával szemben.